

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Linnea Bertilsson
Naturvårdshandläggare

Enligt sändlista

Förordnande om utvidgat strandskydd i Skövde kommun

Innehåll

Beslut om utvidgat strandskydd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken
Ärendets handläggning
Inkomna yttranden
Skälen för beslut
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskartor
Bilaga 2. Sammanfattning av remissvar
Bilaga 3. Sändlista
Bilaga 4. Besvärshänvisning, blankett 04

Beslut

Länsstyrelsen förordnar att de sjöar som anges nedan omfattas av utvidgat strandskydd. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill det angivna avståndet från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, detta gäller även från strandlinjen för öar.

Strandskyddsområde 200 m

Bjursjön L	Simsjön
Bjursjön St	Sjötorpssjön
Gullakrokssjön L	Stålkvarnesjön
Gullakrokssjön St	Svinasjön
Igelsjön	Vallersjön
Kulthultssjön	Vristulven
Lången	Östen

Områden där strandskyddet upphävts i samband med detaljplan eller som saknar strandskydd pga att området var planlagt 1975 (och där planen fortfarande gäller), berörs ej av beslutet. Om sådana detaljplaner upphävs eller ersätts så inträder utvidgat strandskydd enligt avståndsangivelse i detta beslut. Sådana områden redovisas särskilt som ”anpassad gräns” på bifogade kartor, bilaga 1.1-1.16.

I vissa områden har anpassning av strandskyddsgränsen gjorts, med hänsyn till vägar, befintlig bebyggelse, speciellt höga naturvärden och dylikt. Dessa områden redovisas särskilt som ”anpassad gräns” på bifogade kartor, bilaga 1.1-1.16.

Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 14 § miljöbalken (1998:808). Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas. Under förutsättning att beslutet vinner laga kraft upphäver Länsstyrelsen sitt beslut 1975-06-26 om strandskyddsområden i Skaraborgs län, i den del det gäller utvidgat strandskydd i Skövde kommun.

Ärendets handläggning

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsbestämmelser i kraft. Efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen, 7 kap 14 § miljöbalken. Avsikten är enligt regeringens proposition 2008/09:119 om strandskyddet och landsbygdsutvecklingen att Länsstyrelsen ska se över områden med utvidgat strandskydd.

Berörda myndigheter har, med stöd av 25-26 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm, givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut. Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har, genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar, Göteborgs-Posten, Borås tidning, Dalslänningen och Skaraborgsbygden under v 16 2013, enligt 24 § i samma förordning som ovan, givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut.

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av yttranden som inkommit över förslaget till utvidgat strandskydd i Skövde kommun. En sammanställning av alla yttranden och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i bilaga 2. Yttrandena i sin helhet finns i detta ärendes akt.

Skövde kommun avstyrker förslaget till ändringar i strandskyddslagen.

LRF Västra Götalands län anser att det generella skyddet på 100 m tillgodoser mycket väl de ändamål som strandskyddet är satt att bevaka, samt påpekar att den nya strandskyddslagen syftade till att stärka strandskyddet i områden med högt exploateringsstryck, och sänka skyddet i andra områden. LRF anser vidare att beslutet ska vara väl förankrat hos markägare och kommuner, att jordbruksverksamhet är viktigt för att hålla markerna öppna och att Länsstyrelsen inte får göra en alltför strikt tolkning av vad som klassas som näringsverksamhet i undantagen för areella näringar, att utökad strandskydd inte ska omfatta områden där det redan finns samlad bebyggelse samt att dubbelskydd av områden bara medför ökad byråkrati.

Thorbjörn Persson och Johan Settergren, markägare vid Gullakrokssjöarna, har yttrat sig vid flera tillfällen och ställt en rad frågor. De anför bland annat att de motiv som Länsstyrelsen har angivit inte är tillräckligt välgrundade och detaljerade för att bevisa att ett utvidgat strandskydd till 200 m behövs kring Gullakrokssjöarna. Syftet med den nya lagen var att skärpa kravet för utvidgning av strandskyddsområden, inte att nya områden skulle få utvidgat strandskydd. Motivet borde redovisas detaljerat och för varje fastighet, istället för på en övergripande kommunal nivå. Gränsdragningen har också skett på ett godtyckligt sätt, där vissa bebyggda bostadstomter har undantagits men inte alla. Länsstyrelsen måste motivera varför tomtplatsen ska omfattas av strandskydd. Strandskyddet är ett hinder mot att sätta upp komplementbyggnader inom tomt. Markägare som hindras i rätten att nyttja sin fastighet borde få ersättning från Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har inte gjort någon avvägning gentemot enskilda intressen, och förslaget strider därför mot 7 kap 25 § miljöbalken och 2 kap 15 § Regeringsformen. Samråd borde också ha hållits med berörda markägare i ett tidigt skede i processen. Vidare anføres att strandskydd är ett hinder mot skötseln av markerna. Man bör inte försvåra för djurägare som håller markerna öppna. Hur kommer Länsstyrelsen agera om det blir klagomål på framkomligheten kontra att hålla betesmarkerna öppna? Vad kommer att gälla för rovdjursstängsel, som är ett hinder för allmänheten? Stängsel kommer att behöva sättas upp hela vägen fram till vattnet eftersom vargen är en skicklig simmare. Vidare anføres att området skyddas som Naturreservat och Natura 2000-område, och att detta borde vara tillräckligt. Marken utanför reservatet består av åker- och betesmark och saknar värden för allmänheten och för växt- och djurlivet. Marken i reservatet är också störningskänslig, man vill inte locka

allmänheten till området. Därför är det fel att locka allmänheten till området med utvidgat strandskydd. Bebyggelsestrycket är dessutom lågt i området.

Skaraborgs Naturskyddsförening betonar vikten av långsiktighet i de förestående strandskyddsbesluten, och förordar att Länsstyrelsen beslutar om fortsatt utvidgat strandskydd för de sjöar som har det idag.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bestämmelser

Strandskydd omfattar normalt land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Ett beslut att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas (7 kap 14 § MB).

Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet (7 kap 13 § miljöbalken).

Allmänna överväganden i fråga om utvidgat strandskydd

Enligt regeringens proposition 2008/09:119 om strandskyddet och landsbygdsutvecklingen innebär de nya bestämmelserna i miljöbalken en skärpning av kravet för att utvidga det område som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdets värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. Riksintresseområden enligt 3 kap 6 § andra stycket och 4 kap 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,
3. Kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. Grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. Välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. Tätortsnära strövområden, eller
7. Ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga för alla enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Detta är av nationellt och regionalt långsiktig karaktär. Strandskyddet ska möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap miljöbalken.

I översynen har Länsstyrelsen identifierat de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet kring sjöar. Dessa områden bör omfattas av ett utvidgat strandskydd för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden för strandskyddet. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterszonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden, naturminnen och landskapsbildsskydd är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd krävs för att säkerställa syftena.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv eller omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap på grund av höga natur- och rekreationsvärden värdefulla för strandskyddets syften.

I Länsstyrelsens underlagsmaterial för beslutet ingår också olika inventeringar och klassningar av värdefull natur. Inventeringarna omfattar områden med värdefulla lövskogar, värdefulla vattendrag och våtmarker, nyckelbiotoper, skyddsvärda träd, ängs- och betesmarker, samt värdefulla odlingslandskap. Vad gäller de sjöar som har strandområden som omfattas av ovanstående inventeringar har Länsstyrelsen gjort en bedömning från fall till fall av dessa naturvärdens omfattning och betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att områden med höga upplevelsevärden är viktiga att bevara för allmänheten eftersom det finns ett behov av tillgängliga strandnära sådana nu och i framtiden. Stockholms Regionplane- och trafikkontor har gjort flera utredningar om hur man kan mäta kvaliteter i friluftsliv- och rekreationsområden. Det vanligaste önskemålet med att vistas i naturen är att uppleva lugn och ro. Områdena ska gärna ha god tillgänglighet, vara stora, tysta och erbjuda variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs att

avståndet till störande exploateringar är mellan 200 och 300 meter. Länsstyrelsen bedömer därför att det är viktigt att vid sjöar som har dokumenterade värden utvidga strandskyddet i syfte att säkerställa upplevelsevärden för allmänheten och friluftslivet. På så sätt kan större sammanhängande strandnära strövområden eller områden med andra höga upplevelsevärden bevaras för framtiden utan påverkan från närliggande bebyggelse.

I närheten av tätorter eller områden med sammanhållen bebyggelse är trycket att utnyttja kvarvarande obebyggda områden särskilt stort om de ligger strandnära. Här är också efterfrågan på tätortsnära rekreativområden hög, eftersom det bor många människor på samma plats. Strandnära obebyggda områden i dessa lägen har därmed ett särskilt stort värde utifrån strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer därför att det vid sjöar med dokumenterade värden är av särskild vikt att det finns utvidgade strandskyddsområden intill och mellan tätorter och sammanhållen bebyggelse. Särskilt viktigt är detta i anslutning till kusten och insjöar som utgör populära turistmål.

Många av de värden som beskrivs ovan handlar om vikten av att bevara större sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden. Såväl upplevelsevärdena som värdena av oexploaterade områden för växt- och djurlivet skadas om områdena fragmenteras. Länsstyrelsen ser därför sammantaget starka skäl till att besluta om utvidgade strandskyddsområden som har en betydande storlek och inte delas upp i mindre områden eftersom de då tappar i värde.

Kring vissa sjöar är stränderna bitvis så flacka att marken där under delar av året ligger under vatten och tillgängligheten för allmänheten därför är tidvis begränsad. Exploatering utanför hundrameterszonen skulle här ytterligare begränsa allmänhetens tillgång till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd i dessa områden är nödvändigt för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdena.

Utbyggnad av bebyggelse och infrastruktur i områden som tidigare varit oexploaterade ger också upphov till övergödande utsläpp. Ny exploatering som placeras nära vattnet medför en framtida risk för ökade näringshalter i våra sjöar till följd av mindre självrening jämfört med ny exploatering som placeras längre från vattnet. Ökade utsläpp av övergödande ämnen är ett hot mot vattenkvaliteten i ekologiskt känsliga områden samt mot de arter som gynnas, eller till och med är beroende, av näringsfattiga förhållanden. Ett utvidgat strandskydd motverkar ökade utsläpp, och är nödvändigt för att bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet i sådana områden.

Strandskyddets omfattning

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att

säkerställa skyddets syften. Utvidgat strandskydd om 300 m bör dock kunna ges till stora sjöar, sjöar nära tätorter samt sjöar med andra synnerligen höga värden för växt- och djurliv och/eller friluftsliv.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av exploateringar i/på vattnet. Den typen av exploateringar skulle hindra allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet, och även påverka strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med ett utvidgat strandskydd på land ska följas av ett utvidgat skydd även ut i vattnet.

I vissa fall anser Länsstyrelsen att det är motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper och större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar och järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av det utvidgade strandskyddet. I vissa fall kan dock ett område utgöra en viktig passage till ett strandområde, även om det redan idag är bebyggt. Därför måste en bedömning av ett områdes värde för strandskyddets syften göras i varje enskilt fall.

Strandlinjen

Strandskydd räknas från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I illustrationskartorna som bifogas beslutet används fastighetskartans ml-skikt från den 21 oktober 2010 som strandlinje.

Miljömål

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljökvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Utvidgningen av strandskyddsområden enligt ovanstående förslag berör miljömålen ”Levande sjöar och vattendrag”, som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt, samt ”Ett rikt växt- och djurliv”, som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas. Även målet ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” berörs.

För att uppnå dessa mål är det många gånger angeläget att begränsa exploatering i närheten av sjöar, vattendrag och hav. Det kan även vara nödvändigt för att inte bryta mot en miljökvalitetsnorm eller för att motverka att vattnet inte uppnår god ekologisk status.

Motiv för utvidgning

Sjöar inom Valleområdet (bilaga 1.4-1.7)

Värdebeskrivning

Valleområdet utgörs av ett sjörikt odlingslandskap beläget på Billingens västra sida, på gränsen mellan kommunerna Skövde och Skara. Området hyser höga naturvärden med rika ädellövskogar, rikkärr, stora naturbetesmarker och en enastående artrik flora. Området hyser också ett rikt fågelliv och en artrik insektsfauna.

Området har även mycket höga värden för turism och friluftsliv med sina vackra omgivningar med höga upplevelsevärden och många populära utflyktsmål. Området har även en mycket intressant geologi.

Stora delar av området skyddas som naturreservat och landskapsbildsskyddsområde. Delar av området är även utpekade som natura 2000-område. Området är även utpekade som riksintresse för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård.

Sjöar inom området

De sjöar som ligger inom området är Igelsjön, Stålkvarnesjön, Svinasjön, Stora och Lilla Gullakrokssjön och Kulhultssjön.

Länsstyrelsens bedömning

Hela området, med sjöar och strandområden, har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring ovanstående sjöar är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Östen (bilaga 1.12, 1.13, 1.15 och 1.16)

Värdebeskrivning

Sjön Östen är belägen på gränsen mellan kommunerna Mariestad, Skövde och Töreboda. Sjön är en grund lerslättssjö med näringsrikt vatten och rikligt med vegetation. Sjön är en av landets mest värdefulla fågelsjöar då den utgör en viktig häckningslokal samt rastlokal under fåglarnas flyttning vid såväl vår- som höststräcken. Några arter som finns här är brushane, rödbena, småfläckig sumphöna och gräshoppsångare. Kring sjön finns även naturbetesmarker och strandängar med bitvis värdefull flora.

Sjön har även höga värden för friluftslivet, med vackra omgivningar och höga upplevelsevärden.

Sjön med strandområden utgör naturreservat och natura 2000-område enligt fågeldirektivet. Sjön med strandområden har även pekats ut som riksintresse för naturvård. Odlingslandskapet kring sjön har pekats ut som nationellt och regionalt värdefullt, samt har bitvis pekats ut som riksintresse för kulturmiljövård. Östen med strandområden utgör även RAMSAR-område pga dess värde som livsmiljö för våtmarksfåglar.

Länsstyrelsens bedömning

Östen med strandområden har höga värden för såväl det rörliga friluftslivet som för växt- och djurlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på upplevelsevärdena, naturvärdena och möjligheterna till rörligt friluftsliv kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Vristulven (bilaga 1.10, 1.11 och 1.14)

Värdebeskrivning

Sjön Vristulven ligger på gränsen mellan kommunerna Mariestad och Skövde. Sjön är en näringsfattig skogssjö med vildmarkskaraktär. Den har höga upplevelsevärden och värden för det rörliga friluftslivet. Sjön används populärt för bland annat bad, kanoting, fiske och skridskoåkning. Kring sjön finns stigar och anlagda grillplatser.

Sjön har även höga värden för fågellivet, med bland annat häckande fiskgjuse, häger, lärkfalk och storlom. Nordost om sjön ligger Slättemossen, som även den har höga värden för fågellivet. Ett naturligt bestånd av flodkräfta finns också i sjön.

Norra delen av Vristulven med strandområden planeras bli naturreservat pga de höga värdena för friluftslivet samt djur- och växtlivet. Flera öar i sjön utgör även fågelskyddsområden. I norr, vid Dyrenäs, samt i väster, vid Lindberg, finns två mindre Natura 2000-områden.

Länsstyrelsens bedömning

Vristulven med strandområden har höga värden för såväl det rörliga friluftslivet som för växt- och djurlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på upplevelsevärdena, naturvärdena och möjligheterna till rörligt friluftsliv kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Stora och Lilla Bjursjön (bilaga 1.6)

Värdebeskrivning

Stora och Lilla Bjursjön är två näringsfattiga skogssjöar belägna nära varandra i den nordvästra delen av kommunen. Omgivande landskap är varierat med hållmarker, sänkor, rasbranter och sjökanter. En förhållandevis hög medelålder på träden tillsammans med bitvis gott om död ved skapar förutsättningar för höga naturvärden.

Norra Bjursjön har en vacker och välbesökt badplats och området är populärt för friluftsliv. För den botaniskt intresserade finns här svedjenäva, ärtvicker, talticka och blåmossa. Här finns också flera värdefulla fågelarter, såsom pärluggla, sparvuggla, tjäder och berguv.

Stora Bjursjön ingår i ett område som är naturreservat. Planer finns på en utvidgning av reservatet där även Lilla Bjursjön kommer att ingå. Tillsammans med omkringliggande naturreservat ligger sjöarna i ett stort sammanhängande barrskogsområdet med utpräglad vildmarkskaraktär.

Länsstyrelsens bedömning

Stora och Lilla Bjursjön med strandområden har höga värden för såväl det rörliga friluftslivet som för växt- och djurlivet. Exploatering kring sjöarna, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på upplevelsevärdena, naturvärdena och möjligheterna till rörligt friluftsliv kring sjöarna. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjöarna är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Lången (bilaga 1.7 och 1.9)

Värdebeskrivning

Sjön Lången ligger i nordvästra delen av Skövde kommun och är belägen precis väster om Nordbillingen som med sina stora naturvärden och en mosaik av naturtyper är av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Faunan och floran runt Lången är på sina håll mycket värdefull och främst knuten till grova träd och skogs- och brantmiljöer. I söder finns ett gammalt kulturlandskap med hagmarker och mycket grova ekar med en rik insektsfauna av flera hotade arter

Fiskgjusen har sin hemvist i sjön och den ovanliga rördromen kan höras på försommarnätterna. Sjön har gott om fisk och är populär bland sportfiskare. Här finns en välbesökt badplats. Billingens vandringsleder och Långens vackra omgivningar lockar flera besökare.

Sparresäter vid Långens sydvästra hörn är utsett till Natura 2000-område och naturreservat. Öster om sjön, utanför strandskyddslinjen ligger ytterligare två områden som har pekats ut som Natura 2000-områden och naturreservat.

Länsstyrelsens bedömning

Lången med strandområden har höga värden för såväl det rörliga friluftslivet som för växt- och djurlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på upplevelsevärdena, naturvärdena och möjligheterna till rörligt friluftsliv kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Vallersjön (bilaga 1.8)

Värdebeskrivning

Vallersjön är belägen i nordvästra delen av kommunen och ligger avskilt i en sänka på Nordbillingens diabasplatå. Sjön är näringsfattig med ett högt pH-värde. Den omges av löv- och barrskogar, men på norra sidan finns en

liten strand. Sjön avvattnas genom en bäck som rinner norrut i en bred sprickdal förbi fornborgen Gråmur.

Området är ett välbesökt utflyktsmål under hela året. Vallersjön och hela Nordbillingen är utpekade som riksintresse för naturvård och friluftsliv. Här finns elljusspår och Billingeleden mot Gråmur passerar strax intill och gör en avstickare mot sjön.

Länsstyrelsens bedömning

Vallersjön med strandområden har höga värden för såväl det rörliga friluftslivet som för växt- och djurlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på upplevelsevärdena, naturvärdena och möjligheterna till rörligt friluftsliv kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Simsjön (bilaga 1.2)

Värdebeskrivning

Simsjön är belägen ett par kilometer från tätorten Skövde i den södra delen av kommunen. Den är djup och näringsfattig och den största sjön på de västgötska platåbergen. Bland faunan märks siklöja och flodkräfta. Karakteristiska växter är strandpryl, strandranunkel och notblomster. I Simsjöbäckens utlopp syns den underliggande lerskiffern tydligt. Större delen av Simsjöns strandområden kantas med bostäder.

Närheten till Skövde tätort gör sjön värdefull för friluftslivet med bland annat flera badplatser och möjlighet till fiske av abborre, gädda, mört, siklöja, röding och regnbåge. Billingeleden utgår från Simsjön och härifrån tar man sig också till omkringliggande naturreservat. Simsjön ligger inom området Sydbillingen som har pekats ut som riksintresse för naturvård.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Strandområdena kring sjön är idag i hög grad exploaterade och strandskyddet är delvis upphävt. I områden med högt bebyggelsestryck finns det risk för att mycket bebyggelse utanför hundrameterszonen försämrar tillgängligheten till strandområdena. De oexploaterade områden som finns kvar kring sjön idag kommer sannolikt på längre sikt att öka ytterligare i värde som tätortsnära rekreationsområden. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 200 meter i de delar som fortfarande omfattas av strandskydd är nödvändigt för att säkerställa möjligheterna för tätortsnära friluftsliv kring sjön samt bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet på längre sikt.

Sjörtorpasjön (bilaga 1.1 och 1.3)

Värdebeskrivning

Sjörtorpasjön ligger i södra delen av kommunen i direkt anslutning till tätorten Skultorp. Sjön omgärdas av en remsa triviallövsskog och bakom den

på sjöns östra sida ligger det åkermark. Sjöns västra sida är exploaterad och omfattas av detaljplaner.

Sjön är populär som badsjö och det är gratis att fiska med fiskeredskap. Förutom det tätortsnära läget hyser Sjötorpasjön med omgivningar även höga naturvärden. I anslutning till sjön ligger bland annat Tovatorpsbäcken, som är ett Natura 2000-område med ett rikt fågelliv och en artrik flora.

Länsstyrelsens bedömning

En stor del av Sjötorpasjöns strandområde är idag exploaterat. I områden med högt bebyggelsestryck finns det risk för att mycket bebyggelse utanför hundrameterszonen försämrar tillgängligheten till strandområdena. De oexploaterade områden som finns kvar kring sjön idag kommer sannolikt på längre sikt att öka i värde som tätortsnära rekreationsområden. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter i de delar som fortfarande omfattas av strandskydd är nödvändigt för att säkerställa möjligheterna för tätortsnära friluftsliv kring sjön samt bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet på längre sikt.

Bemötande av inkomna yttranden

Länsstyrelsen antar att kommunen menar att avstyrka förslaget till beslut om nya strandskyddsgränser. Eftersom en motivering till kommunens ställningstagande saknas kan Länsstyrelsen dock inte bemöta yttrandet.

De allra flesta sjöar som omfattas av strandskydd i länet har generellt strandskydd om 100 m. Utvidgat strandskydd gäller bara i områden som är extra skyddsvärda med hänsyn till strandskyddets syften. Att minska strandskyddet till 100 m vid samtliga sjöar i länet riskerar att leda till fragmentering av strandområdena, med följderna att allmänhetens tillgång till strandområdena generellt skulle minska samt att förhållandena för växt- och djurliv skulle försämras. Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd vid uppräknade sjöar, med de motiveringar som angivits i besluten är nödvändiga för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften. Strandskyddslagens inriktning om anpassning efter lokala förhållanden vad gäller bla exploateringstryck gäller framförallt kommunernas möjlighet att peka ut sk LIS-områden, där lättnader i strandskyddet ska gälla till förmån för landsbygdsutveckling. Länsstyrelsen väger in frågor som framtida exploateringstryck i bedömningen av om utökat strandskydd behövs i ett område. Även i kommuner som i stort har ett lågt exploateringstryck kan det dock finnas intresse av att bygga strandnära fritidshus mm i specifika områden. Länsstyrelsen anser att de verktyg för landsbygdsutveckling som finns inksrivna i lagen är tillräckliga och att det inte är lagstiftarens intention att strandskydd ska minskas i samband med denna översyn enbart i syfte att stimulera landsbygdsutvecklingen.

Länsstyrelsens bedömningar av dispensansökningar och undantag för areella näringar måste följa den praxis som utvecklas kring lagstiftningen. Vare sig lagstiftning eller praxis kan påverkas i samband med detta beslut.

Vad gäller yttranden och frågor från markägare vid Gullakrokssjöarna anför Länsstyrelsen följande. Den nya lagen innebär mycket riktigt en skärpning av kravet på att utvidga strandskyddsområdet. I förarbetena till lagen (Prop 2008/09:119, s 38) anges att det i dagsläget i Sverige finns stora områden som omfattas av utvidgat strandskydd utan att skälen för utvidgningen har klargjorts, samt att vissa av besluten kan behöva ändras. Avsikten med de nya besluten är att endast områden där det finns ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd ska omfattas av sådant, samt att fokus ska ligga på att säkerställa syftena med strandskyddet. Bedömningen ska göras med hänsyn till områdets värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga områden. I författningskommentaren (2008/09:119, s 99) anges ett antal kriterier för områden som kan komma att omfattas av utvidgat strandskydd. Länsstyrelsen har i sin översyn utgått ifrån dessa kriterier. Beslutet för Skövde kommun innebär inte att utvidgat strandskydd har införts på nya områden. Länsstyrelsen har dock bedömt, utifrån nämnda kriterier, att de områden som idag omfattas av ett utvidgat strandskydd i kommunen behöver fortsätta göra det för att syftena med skyddet ska kunna säkerställas.

Länsstyrelsen anser att motiven för ett utvidgat strandskydd till 200 m kring Gullakrokssjöarna är starka. Området som helhet är vackert och skyddsvärt, både med avseende på naturvärden och på allemansrättslig tillgång. Länsstyrelsen anser inte att det är relevant att specificera motiven för varje enskild fastighet. Strandskyddet är ett övergripande skydd som ska ses i ett längre tidsperspektiv. Dagens markanvändning i ett område är en ögonblicksbild, och ett markområde som synes ha begränsade naturvärden i dagsläget kan komma att få större värden på längre sikt. Om markområdet istället exploateras är området förlorat för både allmänheten och för växt- och djurlivet för översiktlig framtid. Om endast de markområden som är mest värdefulla i dagsläget skyddas, och övriga mellanliggande markområden exploateras, blir området som helhet med tiden fragmenterat och minskar i värde. För att strandskyddets syften ska kunna säkerställas i området är det nödvändigt att området som helhet skyddas med 200 m strandskydd.

Att markområdena kring sjöarna utgörs av åker- och betesmarker innebär inte att de saknar värden för strandskyddet. Åkermark får inte beträdas under växtsäsong, men är övriga delar av året tillgängliga för allmänheten. Även betesmarker är tillgängliga för allmänheten. Odlad mark och betesmark skapar dessutom ofta en öppen miljö som ger förutsättningar för vackra vyer. De kan också hysa värden för växt- och djurliv. Markerna i det aktuella området hyser både natur- och kulturvärden. Delar av markerna har pekats ut i ängs- och betesmarksinventeringen, med förekomst av värdefulla naturtyper och vacker flora. I området finns även fossila åkrar och andra kulturlämningar. Hela Valleområdet omfattas också, sedan 1972, av landskapsbildsskydd, i syfte att bevara det natursköna landskapet.

Inom en befintlig bostadstomt saknar strandskyddet i de allra flesta fall värden. På en privat tomt har allmänheten inte tillträde. Det kan dock finnas värden för växt- och djurliv. Och om en komplementbyggnad placeras nära tomtgränsen kan det leda till att hemfridszonen utökas betydligt jämfört med tidigare, vilket strider mot strandskyddets syften. Därför gäller strandskydd oftast även på tomtmark. I vissa fall har dock Länsstyrelsen gjort en anpassning av strandskyddsgränsen och undantagit mindre bostadstomter, just eftersom de får antas ha lägre värde för strandskyddet. Detta gäller dock bara inom det utvidgade strandskyddet, det vill säga mer än 100 m från stranden. Inom 100 m från stranden krävs särskilda skäl för att upphäva strandskyddet.

I vissa delar av länet finns i dagsläget bestämmelser om undantag för komplementbyggnader. Förutsatt att en komplementbyggnad utformas och placeras på ett visst sätt så behöver man då inte söka strandskyddsdispens för att uppföra den. Några sådana bestämmelser finns dock inte för Skaraborg idag, men Länsstyrelsen har för avsikt att se över möjligheten att besluta om sådana bestämmelser.

Vad gäller yttrande angående försvårande av skötsel av jordbruksföretag vill Länsstyrelsen framhålla att strandskydd inte begränsar rätten att bruka mark så som den hittills har brukats. I strandskyddslagen anges att förbudet mot exploatering inte gäller sådana byggnader, anläggningar, anordningar och åtgärder som behövs för jordbruket, fisket, skogsbruket eller renskötseln, förutsatt att de för sin funktion måste finnas inom strandskyddsområdet och inte avser att tillgodose bostadsändamål (7 kap 16 § miljöbalken). Strandskydd är därför inte ett sådant områdesskydd som renderar ersättning enligt 31 kap 4 § miljöbalken. Verksamheten ska bedrivas som näringsverksamhet, och för att en bisyssla ska omfattas av undantaget ska näringen medföra ett tillskott av betydelse till näringsidkarens försörjning. Hobbyverksamhet omfattas därför inte (jfr. prop. 1997/98:45 del 2 s. 87 och MÖD 2009:13). I Miljööverdomstolens dom den 14 juni 2003 i mål nr M 6129-02 anges exempelvis att fiskeinkomster om 20 000 kr per år inte är tillräckligt för att fisket ska klassificeras som bisyssla. För den som inte omfattas av undantaget gäller strandskyddsbestämmelserna som vanligt. Man måste då söka dispens för att sätta upp staket och andra anläggningar som kan hindra eller avhålla allmänheten. Länsstyrelsen anser generellt att det är positivt att djurägare håller markerna öppna genom bete. I dispensprövningen gör Länsstyrelsen en vägning mellan den positiva effekten av att området betas och den negativa effekten då allmänhetens tillgänglighet försämras. Ramarna för undantagen för areella näringar anges i lagstiftningen samt i gällande praxis, och kan inte påverkas av Länsstyrelsen genom detta beslut.

Yttrandet om att Länsstyrelsen inte gjort någon vägning mot enskilda intressen stämmer inte. I remissdokumentet anges att vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att förordnandet inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. I förarbetena till

miljöbalken (Prop 1997/98:45, s 319) anges att lagstiftningen bygger på tanken att bevarandet av biologisk mångfald, frisk luft, friskt vatten etcetera är allmänna intressen av sådan tyngd att den enskildes intressen måste vika. Allmänhetens tillgång till strandområden samt förhållandena för djur- och växtliv är tunga allmänna intressen, och Länsstyrelsen anser att värdena vid de aktuella sjöarna är så viktiga att bevara på lång sikt att de enskilda intressena i dessa områden får stå tillbaka för de allmänna.

Vad gäller samrådsprocessen så regleras handlägningsförfarandet för denna typ av ärenden främst i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm och delgivningslagen (2010:1932). Av dessa framgår att ett förslag till beslut ska delges berörda för att de ska få möjlighet att yttra sig. Om antalet berörda är väldigt många får förslaget delges genom kungörelsedelgivning, vilket har skett i det här fallet.

Delar av området skyddas mycket riktigt idag som både naturreservat och Natura 2000-område. Detta område omfattar dock främst marken närmast kring Stora Gullakrokssjön. Markerna kring Lilla Gullakrokssjön ingår inte i reservatet. Det är alltså inte fråga om dubbelskydd i det här fallet. Länsstyrelsen anser att även markerna utanför reservatets gränser behöver skyddas för att strandskyddets syften ska säkerställas i området. Om markerna utanför hundrametersgränsen skulle exploateras skulle både allmänhetens tillgång till området och förhållandena för djur- och växtlivet försämrats betydligt. Även om delar av områdena inom reservatet är känsliga för beträdande innebär inte det att man bör utestänga allmänheten från hela området. Strandskydd innebär att man bevarar de förutsättningar som finns idag för allmänheten att ta sig till området, inte att man aktivt lockar folk till området.

Vad gäller yttrandet att bebyggelsestrycket är lågt i området så delar Länsstyrelsen inte den uppfattningen fullt ut. I vackra, natursköna områden finns det alltid ett intresse av att bygga, även om bebyggelsestrycket i kommunen eller området som helhet är lågt. Det aktuella området ligger även mitt emellan tätorterna Skövde och Götene, och borde därför inte vara ointressant för nyetableringar.

Intresseprövning

Föreslagna utvidgningar av strandskyddsområden omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få, mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Ett utvidgat strandskydd är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet i dessa områden. Detta medför vissa inskränkningar i användningen av mark- och vatten. Beslutet innebär ingen större förändring av strandskyddets omfattning i Skövde kommun jämfört med dagsläget. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att förordnandet inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Upplysningar

I de fall anpassningar av strandskyddsgränsen har gjorts med hänsyn till befintliga bostadstomter är den nya gränsen i de flesta fall avsedd att följa fastighetsgränserna. I de fall fastighetsgränsen är felaktigt inlagd i kartan är det den faktiska fastighetsgränsen som ska vara vägledande för tolkningen av var strandskyddsgränsen går.

Vid sidan av strandskyddsbestämmelserna gäller annan lagstiftning som vanligt.

Kungörelse

Beslutet ska, tillsammans med övriga kommunvisa beslut i Västra Götalands län, kungöras i Post- och inrikes tidningar, länets författningssamling samt i Göteborgs Posten, Bohusläningen, Strömstads Tidning, Lysekils-Posten, Dalslänningen, Skaraborgsbygden och Borås tidning.

Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär 04.

I detta ärende har Länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Linnea Bertilsson har varit föredragande. Att Naturvårdsdirektör Sven Swedberg, Karin Slättberg för Samhällsbyggnadsenheten, Jan Gustafsson för Vattenvårdsenheten, Karolina von Mentzer för Kulturmiljöenheten, Torbjörn Johnson för Landsbygdsenheten och Anna Roslund för Rättsenheten har deltagit intygas av Linnea Bertilsson

Lisbeth Schultze

Linnea Bertilsson